

Udskriftsdato: 21. december 2024

BEK nr 1337 af 08/12/2019 (Historisk)

Bekendtgørelse om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer, opkrævning af miljøbidrag og udbetaling af skrotningsgodtgørelse (bilskrotbekendtgørelsen)

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljø- og Fødevarermin., j.nr. 2019-8113

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 1975 af 26/10/2021 - BEK nr 1654 af 29/12/2022

Bekendtgørelse om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer, opkrævning af miljøbidrag og udbetaling af skrotningsgodtgørelse (bilskrøtbekendtgørelsen)¹⁾

I medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, § 9 q, stk. 3, 4 og 6, § 9 r, § 9 s, § 9 w, stk. 1, § 9 z, stk. 2 og 3 og 5, § 9 æ, § 9 ø, § 44, stk. 1 og 2, § 46 a, stk. 1 og 2, § 67, § 73, § 80, stk. 1 og 2, § 92 og § 110, stk. 3, i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, § 5, stk. 6, § 6, stk. 4, § 7, stk. 2, § 7 a, stk. 1, § 8, stk. 1, § 8 a, § 8 b og § 9, stk. 2, i lov om miljøbidrag og godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af biler, jf. lovbekendtgørelse nr. 224 af 6. marts 2017, § 1, stk. 3, i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, og efter forhandling med told- og skatteforvaltningen og justitsministeren fastsættes:

Kapitel 1

Anvendelsesområde

§ 1. Denne bekendtgørelse finder anvendelse på motordrevne køretøjer og udtjente motordrevne køretøjer, herunder deres komponenter og materialer, jf. dog § 2.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder desuden anvendelse ved:

- 1) Registrering i forbindelse med at nye og brugte person- og varebiler med producentansvar bringes i omsætning.
- 2) Håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og håndtering af affaldsfraktioner fra motordrevne køretøjer, som er opstået ved:
  - a) Affaldshåndtering af motordrevne køretøjer.
  - b) Reparation og vedligeholdelse af motordrevne køretøjer.
- 3) Opkrævning af miljøbidrag samtidig med opkrævning af den lovpligtige ansvarsforsikring.
- 4) Udbetaling af godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af motorkøretøjer i form af person- og varebiler.

Stk. 3. Medmindre andet følger af denne bekendtgørelse, finder de øvrige regler om håndtering af affald anvendelse.

Stk. 4. Ved import og eksport af affald af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra finder de til enhver tid gældende regler om import og eksport af affald anvendelse ved siden af reglerne i denne bekendtgørelse.

§ 2. Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse på:

- 1) Knallerter.
- 2) Motorredskaber, der er bestemt til at føres af gående.

Stk. 2. Ved import og produktion af motordrevne køretøjer indeholdende batterier og akkumulatorer finder reglerne i bekendtgørelse om batterier og akkumulatorer og udtjente batterier og akkumulatorer anvendelse. Der er pligt til at udtage batterier og akkumulatorer, som ved indsamlingen indgår som en bestanddel af udtjente motordrevne køretøjer, jf. bilag 1 i denne bekendtgørelse. Efter udtagning skal batterier og akkumulatorer behandles efter reglerne i bekendtgørelse om batterier og akkumulatorer og udtjente batterier og akkumulatorer.

Stk. 3. Affald af elektrisk og elektronisk udstyr, som er udtaget af motordrevne køretøjer, skal affaldshåndteres efter reglerne i bekendtgørelse om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr.

Kapitel 2

Definitioner

§ 3. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) Affald: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 2) Affald af motordrevne køretøjer: Affald af motordrevne køretøjer, herunder alle komponenter, delkomponenter og materialer, som indgår i køretøjet på bortskaffelsestidspunktet.
- 3) Affaldsbehandler: Enhver virksomhed, der håndterer og behandler affald, jf. nr. 4, i form af udtjente motordrevne køretøjer, jf. nr. 22.
- 4) Behandling: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 5) Bil: Som defineret i færdselsloven. Biler inddeles i personbiler, jf. nr. 26, og varebiler, jf. nr. 31.
- 6) Bortskaffelse: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 7) Bringe i omsætning: Første gang et produkt i erhvervsøjemed gøres tilgængeligt på det danske marked, jf. nr. 16.
- 8) Oplysninger om demontering: Alle informationer, der er nødvendige til korrekt og miljøvenlig behandling af et udtjent motorkøretøj.
- 9) Det digitale system: Det elektroniske sagsbehandlingssystem, som stilles til rådighed af Dansk Producentansvars System, til brug for blandt andet registrering af motorkøretøjer til affaldshåndtering, udstedelse af skrotningsattest og udbetaling af skrotningsgodtgørelse.
- 10) Distributør/Forhandler: Enhver fysisk eller juridisk person i forsyningskæden, der gør motorkøretøjer tilgængelige på markedet. En distributør/forhandler kan samtidig være producent i den i nr. 27 anførte betydning.
- 11) Farligt stof eller blanding: Et stof, som opfylder kriterierne for en af følgende fareklasser eller farekategorier som anført i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger:
  - a) Fareklasse 2.1-2.4, 2.6 og 2.7, 2.8 type A og B, 2.9, 2.10, 2.12, 2.13 kategori 1 og 2, 2.14 kategori 1 og 2, 2.15 type A-F.
  - b) Fareklasse 3.1-3.6, 3.7 skadelige virkninger for seksuel funktion og forplantningsevnen eller for udviklingen, 3.8 andre virkninger end narkotiske virkninger, 3.9 og 3.10.
  - c) Fareklasse 4.1.
  - d) Fareklasse 5.1.
- 12) Forberedelse med henblik på genbrug: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 13) Forebyggelse: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 14) Genanvendelse: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 15) Genbrug: Som defineret i bekendtgørelse om affald.
- 16) Gøre tilgængeligt på markedet: Enhver levering af et produkt med henblik på distribution, forbrug eller anvendelse på det danske marked som led i erhvervsvirksomhed mod eller uden vederlag.
- 17) Håndtering: Se behandling, jf. nr. 4.
- 18) Impermeabelt areal: Et område med en tæt belægning, der kan modstå påvirkning fra væsker, uden fare for nedsivning til jord og grundvand.
- 19) Knallert: Som defineret i færdselsloven.
- 20) Motorkøretøj: Person- eller varebil, som defineret i nr. 26 og nr. 31, og som er omfattet af producentansvaret.
- 21) Motorcykel: Som defineret i færdselsloven.
- 22) Motordrevet køretøj: Som defineret i færdselsloven. Motordrevne køretøjer inddeles i motorkøretøj, motorcykel, knallert, traktor og motorredskab.
- 23) Motorredskaber: Som defineret i færdselsloven.
- 24) Nyttiggørelse: Som defineret i bekendtgørelse om affald.

- 25) Oplagringsplads, herunder også midlertidig oplagring: En oplagringsplads er et areal, hvor udtjente motorkøretøjer opbevares inden de behandles eller et areal hvor motorkøretøjerne midlertidigt opbevares indtil de bliver transporteret til en godkendt affaldsbehandler.
- 26) Personbil: Biler, der er indrettet til at benyttes til befording af højst 9 personer føreren medregnet (personbil M1), og som er omfattet af producentansvaret.
- 27) Producent: Køretøjets fabrikant eller den importør, der erhvervsmæssigt har indført køretøjet i Danmark.
- 28) Shredderanlæg: Et anlæg, der er godkendt til at neddele eller fragmentere udtjente køretøjer.
- 29) Traktor: Som defineret i færdselsloven.
- 30) Udtjent motorkøretøj og udtjent motordrevet køretøj: Motorkøretøj, jf. nr. 20, og motordrevet køretøj, jf. nr. 22, der er affald i henhold til reglerne i bekendtgørelse om affald.
- 31) Varebil: Biler, der er indrettet til at benyttes til godsbefordring, og som har en tilladt totalvægt på ikke over 3500 kg (varebil N1), og som er omfattet af producentansvaret.

Kapitel 3

Aflevering og modtagelse af udtjente motordrevne køretøjer

§ 4. Borgere, virksomheder, foreninger samt offentlige og private institutioner skal aflevere udtjente motorkøretøjer til virksomheder, som er registreret i henhold til § 8, til forhandlere eller autoværksteder, der opfylder de i § 11 nævnte betingelser, eller til udenlandske virksomheder, der opfylder tilsvarende lovgivning.

Stk. 2. Borgere, virksomheder, foreninger samt offentlige og private institutioner skal aflevere andre udtjente motordrevne køretøjer end de i stk. 1 nævnte til virksomheder, som erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling og har godkendelse til at foretage affaldshåndtering af motordrevne køretøjer i henhold til § 33 i lov om miljøbeskyttelse eller til udenlandske virksomheder, der opfylder tilsvarende lovgivning.

§ 5. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer, skal ved modtagelsen af et udtjent motorkøretøj registrere at have modtaget det pågældende udtjente motorkøretøj til affaldsbehandling i det digitale system.

Stk. 2. Hvis motorkøretøjets sidst registrerede ejer og affaldsbehandleren indgår en aftale i henhold til § 6, skal affaldsbehandleren registrere dette i det digitale system. Hvis det pågældende motorkøretøj overgår til affaldshåndtering inden aftaleperiodens udløb, skal affaldsbehandleren registrere, at motorkøretøjet er modtaget til affaldshåndtering, jf. stk. 1, og anmode om udbetaling af skrotningsgodtgørelse.

Kapitel 4

Aftale mellem affaldsbehandler og sidst registrerede ejer om salg af motorkøretøj

§ 6. En registreret affaldsbehandler, jf. § 8, og den sidst registrerede ejer af et motorkøretøj kan indgå en aftale om, at affaldsbehandleren må forsøge at sælge motorkøretøjet i en periode. Aftaleperioden kan ikke overstige 6 måneder. Derefter skal motorkøretøjet overgå til affaldshåndtering.

Stk. 2. Den sidst registrerede ejer skal i forbindelse med en aftale indgået efter stk. 1, overdrage sit krav på skrotningsgodtgørelse til affaldsbehandleren ved at underskrive en transporterklæring via det digitale system.

Stk. 3. Hvis motorkøretøjet ikke sælges inden for aftaleperioden, jf. stk. 1, er det en betingelse for udbetaling af skrotningsgodtgørelsen til affaldsbehandleren efter § 25, at der ikke er forløbet mere end 6 måneder fra den sidst registrerede ejers underskrift af transporterklæringen til affaldsbehandlerens anmodning om godtgørelse.

Stk. 4. Hvis affaldsbehandleren anmoder om skrotningsgodtgørelse i det digitale system i henhold til stk. 3, og motorkøretøjet er udvalgt til stikprøvekontrol i det digitale system, skal motorkøretøjet forblive

på affaldsbehandlerens virksomhed, indtil der er ført tilsyn med det pågældende motorkøretøj eller fristen for at varsle et tilsynsbesøg er udløbet, jf. § 53, stk. 2.

Stk. 5. Hvis affaldsbehandleren sælger motorkøretøjet inden for aftaleperioden, skal affaldsbehandleren registrere salget i det digitale system.

Kapitel 5

Miljøstyring og registrering af affaldsbehandlere m.v.

§ 7. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer, jf. § 14, skal have etableret et miljøstyringssystem i overensstemmelse med ISO 14001 eller være registreret som deltager i den europæiske fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision (EMAS).

Stk. 2. Det efter stk. 1 etablerede miljøstyringssystem skal omfatte alle aktiviteter, der er reguleret i denne bekendtgørelse.

Stk. 3. Det i stk. 1 nævnte miljøstyringssystem skal certificeres af en virksomhed akkrediteret af DANAK eller af et tilsvarende anerkendt akkrediteringsorgan, som har undertegnet den europæiske samarbejdsorganisation for akkrediteringsorganer, EA's, multilaterale aftale om gensidig anerkendelse, og som er etableret i et EU-/EØS-land.

Stk. 4. Hvis den certificerede virksomhed får inddraget sit certifikat, skal certificeringsselskabet, inden 8 dage efter inddragelsen er kommet virksomheden i hænde, sende meddelelse herom til Miljøstyrelsen og tilsynsmyndigheden.

§ 8. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer, er forpligtet til at lade sig registrere hos Miljøstyrelsen.

Stk. 2. Anmodning om registrering, jf. stk. 1, skal være underskrevet af virksomhedens ansvarlige ledelse og indeholde:

- 1) Oplysninger om virksomhedens navn, adresse, CVR-nr., p-nr. og virksomhedens anslåede årlige kapacitet (angivet som antal biler).
- 2) En erklæring fra tilsynsmyndigheden om, at virksomheden har godkendelse til at foretage affaldsbehandling af biler i henhold til § 33 i lov om miljøbeskyttelse, og at virksomheden har opnået godkendelse og efterlevet eventuelle påbud.
- 3) Dokumentation for at virksomheden har etableret et miljøstyringssystem som er certificeret af et akkrediteret certificeringsselskab i henhold til § 7.

Stk. 3. Miljøstyrelsen meddeler registreringen over for virksomheden senest 3 uger efter modtagelsen af en anmodning, der opfylder betingelserne i stk. 2.

Stk. 4. Hvis der i anmodningen ikke er vedlagt dokumentation for, at virksomheden har etableret et miljøstyringssystem som er certificeret af et akkrediteret certificeringsselskab, meddeler Miljøstyrelsen en tidsbegrænset registrering af virksomheden på højst 4 måneder, hvis de øvrige betingelser for registrering i stk. 2 er opfyldt. Hvis certificering ikke indsendes til Miljøstyrelsen inden ophør af den midlertidige registreringsperiode, bliver virksomheden slettet i registret.

Stk. 5. Hvis der sker ændringer af de forhold, som er nævnt i stk. 2, skal den registrerede virksomhed inden 14 dage efter, at ændringen finder sted sende meddelelse herom til Miljøstyrelsen, jf. dog § 7, stk. 4.

Stk. 6. Hvis tilsynsmyndigheden meddeler indskærpelse, eller hvis certifikatet bliver suspenderet, træffer Miljøstyrelsen afgørelse om at suspendere registreringen indtil forholdet er bragt i orden. Virksomheden er selv ansvarlig for at give Miljøstyrelsen meddelelse om, at det pågældende forhold er bragt i orden samt at indsende relevant dokumentation efter opfordring fra Miljøstyrelsen. Hvis tilsynsmyndigheden nedlægger forbud mod virksomhedens fortsatte drift, eller hvis certifikatet inddrages, træffer Miljøstyrelsen afgørelse om at ophæve registreringen.

Stk. 7. Registret over virksomheder, der er registreret efter denne bekendtgørelse til erhvervmæssigt at foretage særskilt behandling af motorkøretøjer, er offentligt og gratis tilgængeligt på www.borger.dk.

§ 9. Det er ikke tilladt at modtage udtjente motorkøretøjer, hvis virksomheden ikke er registreret i henhold til § 8, jf. dog § 11.

Stk. 2. Det er ikke tilladt at modtage andre udtjente motordrevne køretøjer end de i stk. 1 nævnte, hvis modtageren ikke har godkendelse til at foretage affaldsbehandling af motordrevne køretøjer i henhold til § 33 i lov om miljøbeskyttelse.

Kapitel 6

Skrotningsattest

§ 10. Dansk Producentansvars System skal via det digitale system udstede en skrotningsattest til enhver, der skrotter udtjent motorkøretøj. Skrotningsattesten sendes via Digital Post.

Stk. 2. Hvis den, der skal modtage skrotningsattesten, jf. stk.1, er fritaget fra obligatorisk tilslutning til digital post, sendes skrotningsattesten til modtageren via brevpост.

Kapitel 7

Forhandlere og autoværksteder

§ 11. Den, der erhvervmæssigt forhandler motorkøretøjer, kan modtage disse på vegne af en affaldsbehandler registreret efter § 8, hvis der er indgået aftale om aflevering af de modtagne motorkøretøjer til særskilt behandling hos den registrerede affaldsbehandler, og dette er registreret i henhold til § 12, stk. 1.

Stk. 2. Forhandleren skal registrere at have modtaget det pågældende udtjente motorkøretøj i det digitale system og via dette, på vegne af den registrerede affaldsbehandler, som der er indgået aftale med, udstede en skrotningsattest.

Stk. 3. Forhandleren kan under samme betingelser, som anført i § 6, indgå aftale med sidst registrerede ejer om, at forhandleren i en periode på op til 6 måneder, kan forsøge at sælge motorkøretøjet i stedet for aflevere dette til den registrerede affaldsbehandler, som forhandleren har indgået aftale med, jf. stk. 1.

Stk. 4. Forhandleren må højst opbevare 5 udtjente motorkøretøjer omfattet af stk. 1, og motorkøretøjerne skal senest 4 uger efter modtagelsen afleveres til den registrerede affaldsbehandler, som forhandleren har indgået en aftale med, jf. stk. 1.

Stk. 5. Udtjente motorkøretøjer, der modtages i henhold til stk. 1, skal opbevares på et impermeabelt areal med afløb til sandfang og olieudskiller. Hvis opbevaringen sker indendørs, kan dette ske på et impermeabelt areal uden afløb til kloak. Den videre transport af det udtjente motorkøretøj skal foretages miljømæssigt forsvarligt.

Stk. 6. For et autoværksted anmeldt efter § 5 i bekendtgørelse om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v. gælder betingelserne nævnt i stk. 1-5.

§ 12. Den registrerede affaldsbehandlingsvirksomhed, som har indgået en aftale i henhold til § 11, stk. 1, skal registrere aftalen i det digitale system.

Stk. 2. Dansk Producentansvars System fører som registeransvarlig et digitalt register over aftaler, jf. § 11, stk. 1, indgået mellem forhandlere og registrerede affaldsbehandlere.

Stk. 3. Registret over forhandlere, der har indgået en aftale efter § 11, stk. 1, er offentligt og gratis tilgængeligt på www.borger.dk.

Kapitel 8

Oplagringspladser

§ 13. Oplagring, herunder midlertidig oplagring, af udtjente motorkøretøjer skal ske på et impermeabelt areal med afløb til sandfang og olieudskiller.

Stk. 2. Hvis opbevaringen sker indendørs, kan dette ske på et impermeabelt areal uden afløb til kloak.

Stk. 3. Oplagringspladsen skal være udstyret med anlæg til behandling af afløbsvand, herunder regnvand, i overensstemmelse med gældende sundheds- og miljøbestemmelser.

Kapitel 9

Særskilt behandling af det udtjente motorkøretøj og registrering heraf

§ 14. Det påhviler enhver registreret affaldsbehandler, der modtager udtjente motorkøretøjer i medfør af § 4 til særskilt behandling, at sikre, at de i bilag 1 og 2 nævnte væsker, materialer og komponenter udtages af alle motorkøretøjer, der modtages til affaldsbehandling, og håndteres. Håndteringen af de udtagne væsker, materialer og komponenter skal ske efter forskrifterne i bilag 3 og 4.

Stk. 2. Udtagning af de i bilag 1 nævnte væsker, materialer og komponenter skal foregå på et impermeabelt areal.

Stk. 3. Udtagning af de i bilag 1 nævnte væsker, materialer og komponenter skal foretages inden for de frister, der er fastsat i virksomhedens miljøgodkendelse, dog senest 4 uger efter modtagelsen af det udtjente motorkøretøj.

Stk. 4. Udtagning af de i bilag 1 og 2 nævnte væsker, materialer og komponenter skal ske, inden køretøjet afleveres til en virksomhed med henblik på øget genbrug og genanvendelse, jf. § 16, eller inden restaffaldsfraktionen (karosseri m.v.) afleveres til et shredder anlæg, jf. § 18.

Stk. 5. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer, skal endvidere udtage og foranledige genbrug eller genanvendelse af tungmetallholdige komponenter og materialer i motorkøretøjer, der er mærket eller på anden måde gjort identificerbare, jf. bekendtgørelse om begrænsning af import, salg samt fremstilling til eksport inden for EU og til EFTA-lande af person- og varebiler m.v., der indeholder visse farlige stoffer.

Stk. 6. Hvis der mellem et motorkøretøjs sidst registrerede ejer og en registreret affaldsbehandler er indgået en aftale i henhold til § 6, finder § 14, stk. 1-5, ikke anvendelse i aftaleperioden. Hvis køretøjet ikke sælges inden aftaleperiodens udløb, træder reglerne i § 14, stk. 1-5, i kraft med umiddelbar virkning ved aftaleperiodens udløb.

Stk. 7. Hvis et motorkøretøj indgår som bevismateriale i en retssag eller i en forsikrings sag, gælder fristerne i stk. 3 først fra det tidspunkt, hvor rådigheden over køretøjet overgår til affaldsbehandlingsvirksomheden.

Stk. 8. Opbevaring af udtjente motorkøretøjer skal ske på et impermeabelt areal med afløb til sandfang og olieudskiller, indtil de i bilag 1 nævnte væsker, materialer og komponenter er udtaget. Hvis opbevaringen sker indendørs, kan dette ske på et impermeabelt areal uden afløb til kloak.

Stk. 9. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer, må, medmindre andet er fastsat i miljøgodkendelsen, højst opbevare 25.000 kg dæk fra udtjente motorkøretøjer.

Stk. 10. Den, der opfylder registreringskravene i § 8, kan overføre udtjente motorkøretøjer til andre afdelinger i virksomheden, eller virksomheder inden for samme koncern, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer og opfylder kravene i § 8, uden at motorkøretøjerne er miljøbehandlet, hvis transporten foretages miljømæssigt forsvarligt.

§ 15. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer, skal føre et register over følgende oplysninger:

- 1) Antallet af motorkøretøjer, der er affaldshåndteret, jf. § 14, og om disse er udleveret til et autoværksted eller til en godkendt ophugningsvirksomhed, jf. § 16, afleveret til et shredder anlæg, jf. § 18, eller afleveret til en udenlandsk virksomhed, der opfylder tilsvarende lovgivning.
- 2) Fraktion, art, mængde og sammensætning af det samlede producerede affald, som affaldsbehandlingen har afstedkommet, jf. bekendtgørelse om affald.

3) Navne og CVR-nr. på virksomheder, hvortil de i bilag 1 nævnte væsker, materialer og komponenter er leveret til videre håndtering (genanvendelse, forbrænding med energiudnyttelse eller bortskaffelse), jf. bilag 4.

Stk. 2. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af udtjente motorkøretøjer, skal en gang årligt, senest den 15. april, indberette oplysninger for det forudgående kalenderår, jf. stk. 1, til Dansk Producentansvars System. Indberetningen skal ske elektronisk efter Dansk Producentansvars System anvisninger.

Stk. 3. Dansk Producentansvars System indberetter en gang årligt og senest den 1. juli de oplysninger til Miljøstyrelsen, som er nødvendige for indberetningen til Eurostat.

Stk. 4. Den, som overfører motorkøretøjer til andre afdelinger i virksomheden eller virksomheder inden for samme koncern, jf. § 14, stk. 10, skal en gang årligt, senest den 15. april, indberette oplysninger for det forudgående kalenderår, jf. stk. 1, nr. 2, til den kommunale tilsynsmyndighed.

Kapitel 10

Anden affaldshåndtering af det udtjente motorkøretøj

§ 16. Efter særskilt behandling af udtjente motorkøretøjer, jf. § 14, kan andre materialer og komponenter end de i bilag 1 og 2 nævnte udtages til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse.

Stk. 2. Efter særskilt behandling kan udtjente motorkøretøjer, med henblik på udtagning af materialer og komponenter til genbrug, afleveres til:

- 1) Virksomheder, der er godkendt til autoophugning efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, også selv om virksomheden ikke er registreret efter § 8.
- 2) Virksomheder, der er anmeldt som autoværksted efter reglerne i bekendtgørelse om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v.
- 3) Udenlandske virksomheder, der opfylder tilsvarende lovgivning.

§ 17. Enhver virksomhed, der er anmeldepligtig efter reglerne i bekendtgørelse om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v., og som frembringer de i bilag 1 eller 2 nævnte væsker, materialer og komponenter, skal sikre, at disse håndteres efter forskrifterne i bilag 4.

§ 18. Restaffaldsfraktionen (karosseri m.v.) skal med henblik på neddeling og størst mulig genanvendelse afleveres til et shredder anlæg, der er godkendt i henhold til § 33 i lov om miljøbeskyttelse, eller til udenlandske virksomheder, der opfylder tilsvarende lovgivning.

Stk. 2. Miljøstyrelsen kan meddele tilladelse til, at shredder anlæg, uanset § 14, stk. 4, kan modtage restaffaldsfraktioner, uden at glasruder og plastkomponenter er udtaget, hvis virksomheden har fremlagt dokumentation for, at glas og plast udtages på anlægget eller adskilles i fragmenteringsprocessen på en sådan måde, at det kan genanvendes som materiale.

Stk. 3. Den, der er ansvarlig for driften af shredder anlæg, der neddeler restfraktionen, jf. stk. 1, skal ved håndteringen af restfraktionen sikre, at kobber, aluminium og magnesium udsorteres til genanvendelse.

Kapitel 11

Krav til genbrug, genanvendelse og nyttiggørelse

§ 19. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af udtjente motorkøretøjer, skal sikre, at mængden af materialer og komponenter, der udtages til genbrug og genanvendelse, udgør mindst 10 pct. af de behandlede motorkøretøjers egenvægt. Mængden af de genbrugte og genanvendte materialer og komponenter beregnes pr. kalenderår.

Stk. 2. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af udtjente motorkøretøjer, skal ud over forpligtelsen i stk. 1, sikre, at mængden af materialer og komponenter, der udtages til genbrug, genanvendelse eller nyttiggørelse, udgør mindst 15 pct. af de behandlede motorkøretøjers egenvægt beregnet pr. kalenderår.

Stk. 3. Den, der erhvervsmæssigt foretager særskilt behandling af udtjente motorkøretøjer og shredder anlæg skal sikre, at mængden af genbrugelige og genanvendelige materialer og komponenter, der udtages ved særskilt behandling, jf. § 14, og udsorteres efter shreddning, jf. § 18, samlet set udgør mindst 85 pct. af de behandlede motorkøretøjers egenvægt beregnet pr. kalenderår, og at mindst 95 pct. af de behandlede køretøjers egenvægt beregnet pr. kalenderår anvendes til genbrug, genanvendelse og anden nyttiggørelse.

Kapitel 12

Opkrævning af miljøbidrag

§ 20. Miljøbidrag, jf. § 3 i lov om miljøbidrag og godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af biler, opkræves af forsikringsselskaberne for samme periode, som der opkræves præmie for på den lovpligtige ansvarsforsikring.

Stk. 2. Ved forsikringsforholdets ophør godtgøres forsikringstageren for allerede indbetalte miljøbidrag.

§ 21. Forsikringsselskaberne skal føre regnskab over præmieindbetalinger med angivelse af præmieperioden, der kan danne grundlag for opgørelse af de i hver måned opkrævede miljøbidrag og for kontrollen med bidragets betaling.

Stk. 2. Forsikringsselskaberne eller disses repræsentanter skal efter udgangen af hver måned og senest den 15. i den følgende måned angive summen af de pligtige miljøbidrag digitalt på www.skat.dk.

Stk. 3. De pligtige miljøbidrag i en måned omfatter de bidrag, der forfalder til betaling i den pågældende måned. Bidrag, der godtgøres forsikringstagerne eller afskrives som uerholdelige, fradrages i summen af bidrag i den måned, hvor tilbagebetalingen eller afskrivningen finder sted.

§ 22. Summen af de pligtige miljøbidrag skal indbetales til told- og skatteforvaltningen senest samtidig med angivelsesfristens udløb, jf. § 21, stk. 2.

§ 23. Opkrævning af de i § 20 omhandlede bidrag foretages af told- og skatteforvaltningen i henhold til § 2, stk. 1, 3, 4 og 8, samt §§ 3-8 og §§ 16-16 d i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv.

Kapitel 13

Anmodning og udbetaling af godtgørelse

§ 24. Hvis et udtjent motorkøretøj er omfattet af § 2 i lov om miljøbidrag og godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af biler indleveres til affaldshåndtering, kan der anmodes om godtgørelse via det digitale system til:

- 1) Den sidst registrerede ejer.
- 2) Et dødsbo efter den sidst registrerede ejer:
  - a) ved anmodning efter § 24, stk. 1, nr. 2, skal arvingen uploade en skifteretsattest i det digitale system, eller
  - b) ved anmodning efter § 24, stk. 1, nr. 2, skal bobestyreren uploade en skifteretsattest i det digitale system.
- 3) Politi og kommuner efter retmæssig fjernelse eller konfiskation af et herreløst køretøj.
- 4) Et forsikringsselskab, der ved konstatering af totalskade af køretøjet har overtaget ejerskabet af køretøjet og er indtrådt i den sidst registrerede ejers krav på godtgørelse efter denne bekendtgørelse.
- 5) En registreret affaldsbehandler, jf. § 8, der har købt et totalskadet motorkøretøj af et forsikringsselskab, hvis købet er sket inden for de sidste 6 måneder, før der søges om udbetaling af godtgørelse for motorkøretøjet.
- 6) En registreret affaldsbehandler, jf. § 8, hvis den sidst registrerede ejer har godkendt, at motorkøretøjet må sættes til salg i forbindelse med aflevering af motorkøretøjet, jf. § 6, hvorved den sidst registrerede ejer har overdraget sit krav på skrotningsgodtgørelsen til affaldsbehandleren.

- 7) En der erhvervsmæssigt forhandler motorkøretøjer, og som har indgået en aftale, jf. § 11, med en affaldsbehandler registreret, jf. § 8, hvis den sidst registrerede ejer har godkendt, at motorkøretøjet må sættes til salg i forbindelse med aflevering af motorkøretøjet, jf. § 6, hvorved den sidst registrerede ejer har overdraget sit krav på skrotningsgodtgørelsen til den, der erhvervsmæssigt forhandler motorkøretøjer.
- 8) Et autoværksted, der er anmeldt efter § 5 i bekendtgørelse om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v., og som har indgået en aftale, jf. § 11, med en affaldsbehandler registreret, jf. § 8, hvis den sidst registrerede ejer har godkendt, at motorkøretøjet må sættes til salg i forbindelse med aflevering af motorkøretøjet, jf. § 6, hvorved den sidst registrerede ejer har overdraget sit krav på skrotningsgodtgørelsen til autoværkstedet.

Stk. 2. Godtgørelse i andre end de i stk. 1 nævnte situationer, ydes alene i helt særlige tilfælde.

Stk. 3. Ved udbetaling af totalskadeerstatning skal godtgørelsesbeløbet til et forsikringsselskab, jf. stk. 1, nr. 4, oplyses over for den sidst registrerede ejer af køretøjet.

§ 25. Dansk Producentansvars System træffer afgørelse om udbetaling af godtgørelse via det digitale system, når affaldsbehandleren har registreret modtagelsen af et udtjent køretøj til affaldsbehandling, og der er søgt om godtgørelse, jf. § 24.

Stk. 2. Godtgørelsen ydes, hvis det udtjente motorkøretøj er afmeldt Motorregistret efter den 30. juni 2000, og

- 1) der i forbindelse med aflevering af det udtjente motorkøretøj til affaldshåndtering i Danmark søges om godtgørelse ved anvendelse af den i § 24, stk. 1 og 2, beskrevne persons eller virksomheds NemID, og modtagelsen af motorkøretøjet til affaldshåndtering bekræftes med NemID af den registrerede affaldsbehandler, eller
- 2) aflevering af motorkøretøjet til affaldshåndtering i udlandet dokumenteres via det digitale system ved en skrotningsattest, der er udstedt efter nationale regler i den pågældende stat om affaldshåndtering af motorkøretøjer, svarende til reglerne i direktiv 2000/53/EF af 18. september 2000 om udrangerede køretøjer med senere ændringer heraf.

Stk. 3. Den person eller virksomhed, der vil anmode om godtgørelse via det digitale system, kan give digital fuldmagt til en repræsentant til at søge om godtgørelse på den i stk. 1 og 2 beskrevne måde ved anvendelse af repræsentantens eget NemID. Godtgørelsen udbetales til den berettigedes NemKonto.

Stk. 4. Hvis den, der anmoder om affaldshåndtering og godtgørelse, er fritaget fra at anvende digitale selvbetjeningsløsninger, henvender ansøgeren sig til Dansk Producentansvars System, som anviser hvordan anmodningen skal indgives.

Stk. 5. Dansk Producentansvars System kan i helt særlige situationer, hvor det ud fra en konkret vurdering er mest hensigtsmæssigt at fravige kravet om digital ansøgning, beslutte, at en ansøgning ikke skal indgives via det digitale system.

Stk. 6. Hvis der anmodes om godtgørelse i helt særlige tilfælde, jf. § 24, stk. 2, vil anmodningen om godtgørelse overgå til manuel sagsbehandling hos Dansk Producentansvars System. Dansk Producentansvars System træffer afgørelse i sagen.

§ 26. Godtgørelsen, jf. § 24, udgør 2.200 kr.

Stk. 2. Godtgørelsen udbetales til den berettigedes NemKonto.

Stk. 3. Ved udbetaling af godtgørelse til politi eller kommune kan disse anviser en anden konto end NemKonto.

§ 27. Godtgørelse, der er ydet, uden at betingelserne i § 24 og § 25 er opfyldt, skal tilbagebetales. Beløbet skal tilbagebetales senest 14 dage efter, at Miljøstyrelsen skriftligt har fremsat påkrav herom. Beløbet indbetales til Miljøstyrelsen efter dennes anvisning.

Stk. 2. Betales et beløb ikke rettidigt, jf. stk. 1, skal der betales 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned, fra det tidspunkt beløbet skulle have været betalt til tidspunktet for indbetalingen til Miljøstyrelsen.

§ 28. Miljøstyrelsen kan bestemme, at § 27 ikke skal finde anvendelse, hvis der er særlige omstændigheder, der gør sig gældende.

Kapitel 14

Producentansvar og kollektive ordninger

§ 29. Enhver producent af motorkøretøjer, der ikke deltager i en kollektiv ordning, og som bringer mere end 20 motorkøretøjer i omsætning på markedet årligt, er forpligtet til at sikre, at ejeren af et udtjent motorkøretøj kan aflevere køretøjet

- 1) til enhver virksomhed, der sælger motorkøretøjer fremstillet eller importeret af producenten, eller
- 2) til en oplagringsplads eller affaldsbehandler højst 50 km fra salgsstedet.

Stk. 2. Miljøstyrelsen kan meddele midlertidig dispensation fra stk. 1.

§ 30. Ejeren har ret til at aflevere et udtjent motorkøretøj til en producent til særskilt behandling uden omkostninger. En producent kan beslutte, at en ejer af et motorkøretøj, der afleverer et udtjent motorkøretøj, der ikke indeholder motor, gearkasse eller katalysator, skal betale for affaldshåndteringen. Beløbet, der opkræves hos ejeren, må højst fastsættes til et beløb svarende til materialeværdien af de manglende komponenter og må højst udgøre 300 kr. for en manglende motor, 100 kr. for en manglende gearkasse og 100 kr. for en manglende katalysator.

§ 31. En kollektiv ordning kan opfylde følgende forpligtelser for producenter:

- 1) Registrering og indberetning af oplysninger, jf. §§ 39-43 og § 44, idet anmodningen om registrering dog skal være underskrevet af producentens ansvarlige ledelse, jf. bilag 5, nr. 7.
- 2) Informations- og oplysningsforpligtelser i henhold til §§ 35-37.
- 3) Tilbagebetaling i henhold til § 29.
- 4) Særskilt behandling i henhold til § 14.
- 5) Anden affaldshåndtering i henhold til §§ 16-18.
- 6) Betaling af gebyr, jf. § 47 og § 48.

Stk. 2. Hvis den kollektive ordning ikke opfylder forpligtelsen på vegne af de producenter, der er medlemmer af ordningen, skal de i stk. 1 nævnte forpligtelser opfyldes af den enkelte producent.

§ 32. En kollektiv ordning skal sikre følgende:

- 1) At enhver producent har lige adgang til at deltage i kollektive ordninger og behandles på lige vilkår, idet der skal tages hensyn til producentens markedsandel.
- 2) At der hos de enkelte producenter opkræves de oplysninger, der skal videregives til Dansk Producentansvars System, og ved opkrævning af yderligere oplysninger skal det fremgå, at dette ikke kræves i henhold til denne bekendtgørelse.
- 3) At der ikke må videregives konkurrencefølsomme oplysninger til andre virksomheder.
- 4) At medlemmer af ordningen skal oplyses om, at indberetningsforpligtelserne over for Dansk Producentansvars System skal ske årligt i henhold til § 46.
- 5) At den enkelte producent skal på fakturaen oplyses om størrelsen af det årlige gebyr, Dansk Producentansvars System opkræver for den pågældende producent, hvis den kollektive ordning står for at betale gebyret til Dansk Producentansvars System.

Stk. 2. En kollektiv ordning skal desuden sikre, at

- 1) der er etableret oplagringspladser eller adgang til en affaldsbehandler højst 25 km fra centrum af byer med mere end 20.000 indbyggere, og

2) alle ejere og indehavere af et udtjent motorkøretøj kan aflevere den til en oplagringsplads eller en affaldsbehandler inden for en afstand af højst 50 km.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde meddele dispensation fra stk. 2, nr. 1. Miljøstyrelsen kan endvidere meddele midlertidig dispensation fra stk. 2.

§ 33. En kollektiv ordning skal, for at forpligtelserne nævnt i § 31 kan overdrages til den kollektive ordning, registreres hos Dansk Producentansvars System med angivelse af navnet på ordningen, CVR-nr., adresse, telefonnummer og e-mailadresse.

Kapitel 15

Krav til distributører

§ 34. Distributører må ikke aftage og forhandle motorkøretøjer fra producenter, der ikke er registreret i producentregistret i medfør af § 39.

Kapitel 16

Informations- og oplysningspligt

§ 35. Enhver producent skal, senest 6 måneder efter at en ny type motorkøretøj er gjort tilgængelig på markedet, stille oplysninger om demontering af køretøjet til rådighed for virksomheder, der erhvervs-mæssigt foretager særskilt behandling af motorkøretøjer. Disse oplysninger skal identificere de forskellige komponenter og materialer og placeringen af alle farlige væsker i køretøjet, i det omfang sådanne oplysninger er nødvendige for, at registrerede virksomheder kan foretage særskilt behandling og opfylde kravene til genanvendelse i § 19.

Stk. 2. Enhver producent af komponenter anvendt i motorkøretøjer skal med forbehold for forretnings- og fabrikshemmeligheder stille passende oplysninger om demontering, oplagring og afprøvning af komponenter, der kan genbruges, til rådighed for virksomheder, som foretager særskilt behandling, i det omfang disse anmoder herom.

Stk. 3. Oplysninger om demontering af køretøjet efter stk. 1 og 2, stilles til rådighed i form af håndbøger eller elektroniske medier.

§ 36. Når et nyt motorkøretøj bringes i omsætning, skal producenten informere om producentansvaret, herunder muligheden for den sidste ejer til at aflevere sit udtjente motorkøretøj uden omkostninger, jf. dog § 30.

Stk. 2. Når et nyt motorkøretøj bringes i omsætning, skal producenten stille oplysninger til rådighed for forhandlere og potentielle købere om:

- 1) Designet af motorkøretøjet og dets komponenter med henblik på deres egnethed til nyttiggørelse og genanvendelse.
- 2) Miljømæssig forsvarlig behandling af de udtjente motorkøretøjer, især bortskaffelse af alle væsker og demontering.
- 3) Udvikling og optimering af måder, hvorpå udtjente motorkøretøjer og deres komponenter kan genbruges, genanvendes og nyttiggøres.
- 4) Fremskridt, der er opnået med hensyn til nyttiggørelse og genanvendelse, så mængden af affald, der skal bortskaffes, mindskes, og nyttiggørelses- og genanvendelsesraten øges.

Stk. 3. Oplysninger efter stk. 2 skal som minimum ske i salgs- og informationsmaterialet for hver enkel bilmodel.

Stk. 4. Forhandlere, der gør et nyt motorkøretøj tilgængeligt på markedet, skal give de i stk. 2 nævnte oplysninger til potentielle købere.

Stk. 5. Producenter skal stille oplysninger til rådighed for sidste ejer eller indehaver af et motorkøretøj om de etablerede tilbagetagningsordninger med angivelse af navn og adresse på de virksomheder, hvor

udtjente motorkøretøjer modtages uden omkostninger for den sidste ejer eller indehaver. Informationen skal som minimum fremgå på en hjemmeside oprettet ved producentens foranstaltning.

Stk. 6. Producenter skal senest 6 måneder efter registrering, jf. § 40, og herefter årligt opdatere hjemmesiden, jf. stk. 5, således at der fremgår:

- 1) Oplysninger om producentansvar, jf. stk. 1.
- 2) Oplysninger om tilbagetagningsordninger, jf. stk. 5.

Stk. 7. De i stk. 6 anførte oplysninger skal sendes til Dansk Producentansvars System efter Dansk Producentansvars Systems anvisninger.

§ 37. En producent skal på sin hjemmeside offentliggøre oplysninger om, hvor udtjente motorkøretøjer kan afleveres.

Stk. 2. Hvis en producent i henhold til § 31, stk. 1, nr. 2, har overdraget oplysningsforpligtelsen i stk. 1 til en kollektiv ordning, skal producenten på sin hjemmeside offentliggøre oplysninger om navnet på den kollektive ordning.

Kapitel 17

Producentregister for motorkøretøjer

§ 38. Dansk Producentansvars System fører som registeransvarlig et digitalt producentregister over:

- 1) Producenter, der bringer nye og brugte motorkøretøjer i omsætning i Danmark, jf. §§ 38-42.
- 2) Kollektive ordninger, jf. § 31.

Stk. 2. Registret er offentligt og gratis tilgængeligt på www.borger.dk.

§ 39. Producenter, der bringer motorkøretøjer i omsætning, skal lade sig registrere i producentregistret i overensstemmelse med § 38, senest 14 dage før producenten første gang bringer nye eller brugte motorkøretøjer i omsætning.

§ 40. Producenters registrering i producentregistret skal indeholde de oplysninger, som er nævnt i bilag 5.

Stk. 2. Registreringspligten er først opfyldt, når

- 1) samtlige oplysninger, jf. bilag 5, er indberettet fyldestgørende, og
- 2) når gebyr for registrering er betalt i overensstemmelse med § 47.

Stk. 3. Dansk Producentansvars System skal bekræfte registreringen i producentregistret over for producenten senest 14 dage efter, at registreringen er sket.

§ 41. Producenter skal meddele ændringer i de registrerede oplysninger til Dansk Producentansvars System senest 4 uger efter, at ændringen har fundet sted.

Stk. 2. Dansk Producentansvars System skal bekræfte ændringerne, jf. stk. 1, over for producenten senest 14 dage efter, at registreringen er sket.

§ 42. Hvis en producent ophører med at bringe motorkøretøjer i omsætning, skal producenten skriftligt senest 4 uger efter underrette Dansk Producentansvars System herom.

§ 43. Indberetninger i henhold til §§ 39-42 og § 45 skal ske digitalt og skal ske efter Dansk Producentansvars Systems anvisninger.

§ 44. Dansk Producentansvars System kan træffe afgørelse om, hvorvidt:

- 1) Motordrevne køretøjer er omfattet af reglerne om producentansvar efter denne bekendtgørelse.
- 2) En producent er omfattet af producentansvaret.

Kapitel 18

Årlig indberetningspligt

§ 45. Producenter af motorkøretøjer skal hvert år senest den 31. marts indberette oplysninger til Dansk Producentansvars System om antallet af nye og brugte motorkøretøjer, som producenten har bragt i omsætning det foregående kalenderår.

Stk. 2. Eventuelle ændringer i indberetninger i henhold til stk. 1 skal indberettes samlet for et kalenderår sammen med indberetningerne for det følgende kalenderår.

Stk. 3. Indberetningen af mængder, der er bragt i omsætning efter stk. 1 og 2, skal være angivet i antal personbiler og antal varebiler hver for sig.

§ 46. Dansk Producentansvars System indberetter en gang årligt senest den 1. juli oplysninger til Miljøstyrelsen om:

- 1) Det samlede antal producenter registreret i Producentregistret.
- 2) Den samlede mængde af nye eller brugte person- og varebiler, som producenter og importører har bragt i omsætning i det foregående kalenderår og indberettet til Dansk Producentansvars System.

Stk. 2. Dansk Producentansvars System skal på anmodning fra Miljøstyrelsen give supplerende data fra Producentregistret.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan fastsætte retningslinjer for Dansk Producentansvars Systems indberetning.

Kapitel 19

Gebyrer og administrative bestemmelser

§ 47. For producenters registrering i producentregistret, jf. § 39, betales et engangsgebyr på 1.000 kr. pr. producent til Dansk Producentansvars System, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis producenten allerede er registreret i producentregisteret i henhold til bekendtgørelse om batterier og akkumulatører og udtjente batterier og akkumulatører eller bekendtgørelse om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr, skal der kun betales et engangsgebyr på 500 kr.

§ 48. For administrative opgaver, som Dansk Producentansvars System som registeransvarlig udfører i henhold til §§ 38-46, betaler alle producenter et årligt gebyr pr. person- og varebil, der er markedsført det foregående år.

Stk. 2. Det samlede gebyr for en producent i stk. 1 udgør mindst 250 kr. årligt.

Stk. 3. Hvis en producent eller kollektiv ordning giver anledning til ekstra administration, som Dansk Producentansvars System udfører i henhold til §§ 38-46, opkræves et gebyr pr. anvendt time.

§ 49. Gebyrerne skal svare til de faktiske omkostninger, som Dansk Producentansvars System har i forbindelse med udførelse af opgaver efter §§ 38-46.

Stk. 2. Miljøstyrelsen fastsætter årligt gebyrsatserne anført i § 48, stk. 1 og 3, på baggrund af budget og indstilling om gebyrstørrelse fra Dansk Producentansvars System. Dansk Producentansvars System offentliggør gebyrsatserne på sin hjemmeside, www.dpa-system.dk.

Stk. 3. Gebyrerne opkræves af Dansk Producentansvars System.

§ 50. Administration og kontrol i henhold til §§ 20-23, herunder opkrævning af miljøbidrag hos forsikringsselskaberne, udøves af told- og skatteforvaltningen.

§ 51. Landsskatteretten afgør klager over told- og skatteforvaltningens afgørelser i 1. instans af spørgsmål om miljøbidragspligt.

Stk. 2. Reglerne i skatteforvaltningslovens kapitel 16 og 19 finder anvendelse ved klage til Landsskatteretten efter stk. 1.

Kapitel 20

Tilsyn og klage

§ 52. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af reglerne i denne bekendtgørelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøstyrelsen fører tilsyn med §§ 29-49.

§ 53. Kommunalbestyrelsen fører endvidere tilsyn med, at de motorkøretøjer, som en affaldsbehandler anmoder om godtgørelse for, jf. § 24, stk. 1, nr. 6, befinder sig hos affaldsbehandleren på tidspunktet for anmodningen om godtgørelse. Tilsynet foretages kun, hvis det pågældende motorkøretøj er udtaget til stikprøvekontrol i det digitale system.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal inden for 7 dage fra udtagelsen af motorkøretøjet til stikprøvekontrol i det digitale system varsle affaldsbehandleren om, hvornår tilsynet vil blive udført. Tilsynet skal varsles mindst 14 dage før, at det finder sted. Kommunalbestyrelsen og den varslede affaldsbehandler kan aftale et tidligere tidspunkt for tilsynet.

§ 54. Afgørelser truffet af Dansk Producentansvars System kan af den, afgørelsen retter sig imod, påklages til Miljøstyrelsen, jf. § 9 ø, stk. 3, i lov om miljøbeskyttelse. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Klagen skal være skriftlig. En klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøstyrelsen bestemmer andet.

Stk. 2. Reglerne i forvaltningsloven gælder for de sager, hvori der træffes afgørelse af Dansk Producentansvars System i medfør af denne bekendtgørelse.

Stk. 3. Miljøstyrelsens afgørelser efter denne bekendtgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 8 a, stk. 2, i skrotningsbidragsloven.

Kapitel 21

Straffebestemmelser

§ 55. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning straffes med bøde den, der

- 1) undlader at udtage batterier og akkumulatorer i overensstemmelse med § 2, stk. 2, nr. 1,
- 2) undlader at aflevere udtjente motorkøretøjer, jf. § 4,
- 3) afleverer udtjente motorkøretøjer i strid med § 4,
- 4) undlader at opfylde registreringspligten i § 5,
- 5) undlader at etablere og være certificeret eller registreret i overensstemmelse med § 7 eller undlader at orientere Miljøstyrelsen om, at virksomheden har fået sit certifikat inddraget, jf. § 7, stk. 4,
- 6) foretager særskilt behandling af motorkøretøjer uden at opfylde krav om registrering efter § 8,
- 7) modtager udtjente motorkøretøjer i strid med § 9,
- 8) undlader udstedelse af en skrotningsattest, jf. § 10, stk. 1,
- 9) i strid med § 11 ikke overdrager udtjente motorkøretøjer til den registrerede affaldsbehandlingsvirksomhed, som enten forhandleren eller autoværkstedet har indgået aftale med, jf. 11, stk. 1,
- 10) opbevarer udtjente motorkøretøjer i strid med § 11, stk. 4, 5 eller 6, § 13 og § 14, stk. 8,
- 11) undlader at meddele eller fremsende oplysninger som nævnt i § 8, stk. 6,
- 12) undlader at håndtere og aflevere væsker, materialer, komponenter, dæk, motorkøretøjer og restaffaldsfraktioner som foreskrevet og i henhold til fristerne i § 14 og §§ 16-18,
- 13) overfører et udtjent motorkøretøj i strid med § 14, stk. 10,
- 14) undlader at føre register som foreskrevet i § 15, stk. 1,
- 15) undlader at foretage indberetning som foreskrevet i § 15, stk. 2 og 4,
- 16) undlader at opfylde genbrugs-, genanvendelses- eller nyttiggørelseskrav, jf. § 19,
- 17) undlader at sikre, at den sidste ejer eller indehaver kan aflevere et udtjent motorkøretøj som foreskrevet i § 29, stk. 1,

- 18) ved modtagelse af udtjent motorkøretøj til affaldsbehandling opkræver et beløb, der er større end angivet i § 30,
- 19) som kollektiv ordning undlader at sikre overholdelse af kravene i § 32,
- 20) som kollektiv ordning afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i henhold til § 31, stk. 1,
- 21) som kollektiv ordning undlader at lade sig registrere eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i overensstemmelse med § 31,
- 22) aftager og forhandler nye og brugte motorkøretøjer fra producenter og importører, som ikke er registreret i producentregistret, jf. § 34,
- 23) undlader at stille de fornødne oplysninger til rådighed for eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til virksomheder, der foretager særskilt behandling, jf. § 35,
- 24) undlader at oplyse eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i overensstemmelse med §§ 32, 35 og 36,
- 25) bringer nye eller brugte motorkøretøjer i omsætning uden at have ladet sig registrere i overensstemmelse med §§ 39, 40 og 43, eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i henhold til § 40, stk. 1 og 2, og § 41,
- 26) undlader at meddele ændringer i de efter § 40 registrerede oplysninger, jf. § 41, eller undlader at meddele ophør med at være producent, jf. § 42,
- 27) undlader at indberette oplysninger eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i henhold til § 45, eller
- 28) undlader at betale gebyr, jf. §§ 47 og 48 og § 31, stk. 1, nr. 6.

Stk. 2. Straffen for overtrædelser efter stk. 1 kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelserne er

- 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

§ 56. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes endvidere med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt

- 1) overtræder § 24, stk. 1, eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, eller undlader at give oplysninger i henhold til § 24, stk. 2 og eller
- 2) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i henhold til § 25, stk. 2, nr. 1, herunder anvender en anden persons NemID uretmæssigt.

§ 57. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes endvidere med bøde den affaldsbehandler, der ved et tilsyn udført af kommunalbestyrelsen efter § 53, ikke kan fremvise det motorkøretøj på virksomheden, der er anmodet om godtgørelse for efter § 24, stk. 1, nr. 6.

§ 58. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 22

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 59. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2020, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 6, stk. 4, og § 53 træder i kraft den 1. juli 2021.

Stk. 3. Følgende bekendtgørelser ophæves:

- 1) bekendtgørelse nr. 1312 af 19. december 2012 om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra og
- 2) bekendtgørelse nr. 618 af 28. maj 2018 om opkrævning af miljøbidrag samt udbetaling af godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af biler.

§ 60. Verserende sager færdigbehandles efter bekendtgørelse nr. 1312 af 19. december 2012 om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra og bekendtgørelse nr. 618 af 28. maj 2018 om opkrævning af miljøbidrag samt udbetaling af godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af biler.

Stk. 2. Godkendte affaldsbehandlere, der den 1. januar 2020 er certificeret i overensstemmelse med ISO 9001, skal ved første recertificering efter denne dato og senest den 1. juli 2022 overgå til at have etableret et miljøstyringssystem i overensstemmelse med ISO 14001, jf. § 7, eller senest den 1. juli 2022 være registreret som deltager i den europæiske fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision (EMAS).

§ 61. Anmodning om godtgørelse for skrotning af udtjente motorkøretøjer, der er afleveret til miljøbehandling før den 1. januar 2020, skal senest være Dansk Producentansvarssystem i hænde den 31. marts 2020. Reglerne i bekendtgørelse nr. 1312 af 19. december 2012 om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra og bekendtgørelse nr. 618 af 28. maj 2018 om opkrævning af miljøbidrag samt udbetaling af godtgørelse i forbindelse med ophugning og skrotning af biler finder anvendelse for disse anmodninger.

Miljø- og Fødevareministeriet, den 8. december 2019

LEA WERMELIN

/ Anne Harborg Larsen

- 1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF af 18. september 2000 om udrangerede køretøjer, EF-Tidende 2000, nr. L 269, side 34, som senest ændret ved Kommissionens direktiv 2017/2096/EU af 15. november 2017 om ændring af bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF om udrangerede køretøjer, EU-Tidende 2017, nr. L 299, af 16. november 2017, side 24, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/112/EF af 16. december 2008 om ændring af Rådets direktiv 76/768/EØF, 88/378/EØF, 1999/13/EF og direktiv 2000/53/EF, 2002/96/EF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/42/EF med henblik på at tilpasse disse til forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger, EU-Tidende 2008, nr. L 345, side 68. Bekendtgørelse nr. 1312 af 19. december 2012, som denne bekendtgørelse afløser, har som udkast været notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som ændret ved direktiv 98/48/EF.

Væsker, materialer og komponenter, der skal udtages ved særskilt behandling, jf. § 12, stk. 1, eller som frembringes ved reparation og vedligeholdelse, jf. § 15

Væsker:

- Motorolie, transmissionsolie, gearkasse- og hydraulikolier.
- Motorbenzin og dieselolie.
- Bremse- og koblingsvæske.
- Kølervæske.
- Sprinklervæske.
- Kølemidler.

Materialer og komponenter:

- Oliefiltre.
- Balanceklodser.
- Batterier og akkumulatorer.
- Bly, cadmium og kviksølvholdige komponenter.
- Trykbeholdere, brandslukkere og gasbeholdere.

Materialer og komponenter, som skal udtages eller håndteres til særskilt behandling, jf. § 12, stk. 1, eller som frembringes ved reparation og vedligeholdelse, jf. § 15

Følgende skal udtages:

- Katalysatorer.
- Dæk.
- Elektriske og elektroniske udstyr herunder mobiltelefoner, audio-, video - og navigationsudstyr m.v.
- Glasruder.
- Plastkomponenter, herunder f.eks. kofangere, spoilere, instrumentbræt og væsketanke, der er fremstillet af genbrugeligt plast.
- Udtagningen af glasruder og plastkomponenter kan dog undlades, hvis restaffaldsfraktionen (karosseri m.v.) afleveres til et shredder anlæg, der af Miljøstyrelsen har fået tilladelse til at modtage restaffaldsfraktionen, uden at ovennævnte bestanddele er udtaget, jf. § 15, stk. 2.
- Potentielt eksplosionsfarlige komponenter f.eks. airbags og pyrotekniske selestrammere kan dog undlades udtaget, hvis de udløses.

Følgende kan udtages:

- Større ledningsnet i motorrum m.v.

Forskrifter for udtagning af væske, materialer og komponenter, jf. § 12, stk. 1

Olier:

Motorolie, transmissionsolie, gearkasse- og hydraulikolier fra f.eks. bagtøj, servostyring og hydropneumatiske systemer skal aftappes. Aftapning af motorolie foretages ved fjernelse af eksisterende bundprop eller om nødvendigt ved gennemboring, der udføres således, at den mest effektive tømning opnås. Hvis køretøjet er udstyret med servostyring, tømmes væskebeholder.

Rørtilgange på servocylinder afmonteres og tømmes effektivt. Tømningen kan foretages ved anvendelse af sugesonder eller lignende.

Hvis køretøjet er udstyret med olie køler, afmonteres tilslutningsslanger for at sikre effektiv tømning.

Hvis køretøjet er udstyret med hydropneumatiske systemer, foretages effektiv tømning ved afmontering af væskebeholder. Slanger, pumper m.v. tømmes effektivt ved gennemblæsning eller sugning.

Ved aftapningen af olie anvendes tragt, rør m.v., som sikrer effektivt mod spild. Aftapningen foretages i mindst 10 minutter, hvorefter huller tilproppes.

De nødvendige faciliteter for sugning eller blæsning af olie i slanger, pumper m.v. skal forefindes på virksomheden.

Den aftappede olie opbevares i en egnet beholder.

Motorbenzin og dieselolie:

Brændstofbeholdere tømmes effektivt ved sugning eller ved gennemhulning af brændstofbeholderen. Hvis brændstofbeholderen ikke kan tømmes effektivt ved ovennævnte metode, skal brændstofbeholderen afmonteres for at sikre effektiv tømning.

Aftappet brændstof overføres til opbevaringstank eller beholder godkendt til opbevaring heraf.

Bremse- og koblingsvæsker:

Aftapning af bremse- og koblingsvæsker skal foretages ved åbning af eksisterende udluftningsventiler.

Hvis en effektiv aftapning ikke opnås herved, afskæres rør og slanger så tæt på kalibre/tromler, som det er muligt, og der suppleres med sugning eller gennemblæsning af rørforbindelser m.v.

Ved aftapningen anvendes tragt, rør m.v., som sikrer effektivt mod spild.

Udluftningsventiler m.v. lukkes efter fuldendt aftapning.

De nødvendige faciliteter for sugning eller blæsning af væsker skal forefindes på virksomheden.

De aftappede væsker opbevares i egnede beholdere.

Kølervæske:

Aftapning skal foretages ved åbning af eksisterende aftapningsventiler i køler og motor eller ved anvendelse af sugesonder, som indføres i bunden af de lavest placerede slanger.

Ved aftapning anvendes tragt, rør mv., som sikrer en effektivt mod spild. Væsken opbevares i en egnet beholder.

Sprinklervæske:

Aftapning af sprinklervæske foretages ved anvendelse af sugeaggregat eller ved anden tilsvarende effektiv metode, som sikrer effektiv tømning.

Ved aftapningen anvendes tragt, rør m.v., som sikrer effektivt mod spild.

Den aftappede sprinklervæske opbevares i en egnet beholder.

Kølemidler fra airconditionanlæg og køle- og fryseanlæg:

Aftapning af kølemiddel foretages ved anvendelse af et hertil indrettet anlæg, hvorved kølemidlet overføres i et lukket system til godkendte trykbeholdere.

Kølemidler opbevares i trykbeholdere godkendt til opbevaring heraf.

Oliefiltre:

Oliefiltre afmonteres.

Studsene tilproppes efter afmontering eller genmonteres med et nyt filter.

Brugte oliefiltre opbevares i egnede lukkede beholdere.

Batterier og akkumulatorer:

Alle typer batterier og akkumulatorer afmonteres og opbevares i syrefaste containere.

Bly, cadmium og kviksølvholdige komponenter:

Bly, cadmium eller kviksølvholdige komponenter afmonteres i overensstemmelse med § 33, stk. 1, og opbevares i egnet beholder.

Balanceklodser:

Alle typer balanceklodser på fælge afmonteres.

Katalysatorer:

Katalysatorer afmonteres.

Potentielt eksplosionsfarlige komponenter, f.eks. airbags og pyrotekniske selestrammere:

Kan untlades udtaget, hvis de udløses. Håndteres efter forskrifterne i branchevejledningen Airbags og selestrammere udgivet af Industriens Branchearbejdsmiljøråd.

Trykbeholdere, brandslukkere og gasbeholdere:

Trykbeholdere, brandslukkere og gasbeholdere udtages.

Elektriske og elektroniske udstyr:

Elektrisk og elektronisk udstyr, herunder mobiltelefoner, audio-, video - og navigationsudstyr mv. udtages.

Dæk:

Dæk afmonteres med eller uden fælge.

Glasruder:

Glasruder afmonteres ved afskæring langs karme eller tilsvarende effektiv udtagning.

Plastkomponenter:

Hvis bilen indeholder genanvendelige plastkomponenter, f.eks. kofangere, spoilere, instrumentbræt, væsketanke m.v., afmonteres disse. Det kan dog untlades, hvis restaffaldsfraktionen (karosseri m.v.) afleveres til et shredder anlæg, der af Miljøstyrelsen har fået tilladelse til at modtage restaffaldsfraktionen, uden ovennævnte bestanddele er udtaget, jf. § 17, stk. 2.

Affald, der frembringes i forbindelse med affaldsbehandling af udtjente motorkøretøjer, jf. § 12, eller i forbindelse med reparation og vedligeholdelse, jf. § 14, skal håndteres på følgende måde

Olie:

Olie fra motor, gearkasse, bagtøj, oliekøler, servostyring og hydropneumatiske systemer afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for spildolie eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Motorbenzin og dieselolie:

Brændstoffer, som ikke kan genanvendes, afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Bremsevæske og koblingsvæske:

Bremsevæske og koblingsvæske afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Kølervæske:

Kølervæske, som ikke kan genanvendes, afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Sprinklervæske:

Sprinklervæske, som ikke kan genanvendes, afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Kølemidler:

Kølemidler, som ikke kan genanvendes, afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Oliefiltre:

Oliefiltre afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Balanceklodser:

Balanceklodser, herunder også blyholdige balanceklodser afleveres til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald med henblik på genanvendelse.

Batterier og akkumulatorer:

Batterier og akkumulatorer, som ikke kan genbruges, afleveres til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om batterier og akkumulatorer og udtjente batterier og akkumulatorer.

Bly, cadmium og kviksølvholdige komponenter:

Bly, cadmium og kviksølvholdige komponenter afleveres i en selvstændig fraktion til kommunale ordninger for farligt affald eller til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Katalysatorer:

Katalysatorer, som ikke kan genanvendes, afleveres til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald med henblik på genanvendelse.

Dæk:

Dæk, der ikke genbruges, håndteres i overensstemmelse med bekendtgørelse om gebyr og tilskud til nyttiggørelse af dæk.

Glas:

Glas i form af bilruder, der ikke genanvendes, afleveres til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald med henblik på genanvendelse.

Plastkomponenter:

Plastkomponenter, der ikke genbruges, afleveres til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald med henblik på genanvendelse.

Potentielt eksplosionsfarlige komponenter, f.eks. airbags og pyrotekniske selestrammere:

Potentielt eksplosionsfarlige komponenter, f.eks. airbags og pyrotekniske selestrammere kan undlades udtaget, hvis de udløses. Håndteres i overensstemmelse med forskrifterne i branchevejledningen Airbags og selestrammere udgivet af Industriens Branchearbejdsmiljøråd.

Trykbeholdere, brandslukkere og gasbeholdere:

Trykbeholdere, brandslukkere og gasbeholdere afleveres i overensstemmelse med bekendtgørelse om affald.

Elektriske og elektroniske udstyr:

Elektriske og elektroniske udstyr mv., der ikke genbruges, afleveres til virksomheder, hvortil affaldsproducenten lovligt kan aflevere affaldet i overensstemmelse med bekendtgørelse om markedsføring af elektrisk og elektronisk udstyr samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr (elektronikaffaldsbekendtgørelsen).

Oplysninger, der skal gives i forbindelse med registrering af producenter og importører af motor-køretøjer, jf. § 38

- 1) Producentens eller importørens navn og varemærkenavn under hvilke virksomheden markedsfører sine motorkøretøjer.
- 2) Producentens eller importørens adresse: Gadenavn og nr., postnr. og by, URL adresse (adressen på den hjemmeside hvor der kan findes oplysninger om, hvor udtjente motorkøretøjer kan afleveres, jf. § 35), telefonnummer og e-mailadresse.
- 3) CVR-nr. For udenlandske producenter eller importører, der ikke er registreret i CVR-registeret, oplyses virksomhedens momsnummer (VAT-nr.) i stedet for CVR-nr.
- 4) Producentens eller importørens kontaktperson: navn og telefonnummer eller e-mailadresse.
- 5) Oplysninger om, hvordan producentansvaret påtænkes opfyldt, herunder om producenten eller importøren er tilsluttet en kollektiv ordning (med angivelse af navnet på den kollektive ordning) eller har etableret en individuel indsamlingsordning.
- 6) Registreringsansøgningens dato.
- 7) Anmodningen om registreringen skal være underskrevet af producentens eller importørens ansvarlige ledelse.